

Veronica RUSOV, doctorandă, lector universitar
(Universitatea de Stat „Alecu Russo”, Bălți)

The Summary

Self-appraisal it's a quality of vocational training in the nursery school. The achieved appropriate ability of self-appraisal is the result of pedagogical action. Self-appraisal is an ability that „is formed”, but is not a „gift”, and the background of this capacity can be formed from the childhood.

Autoevaluarea constituie un obiectiv de formare a personalității școlarului mic. Capacitatea de autoevaluare adecvată a rezultatelor obținute este rezultatul acțiunii pedagogice. Autoevaluarea este o capacitate care „se formează”, nu este un „dar”, iar premisele formării acestei capacități pot fi create de timpuriu.

Modernizarea curriculumului școlar încurajează formarea și dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi. Dezideratele educaționale cuprind un registru nou de competențe, spre deosebire de atribuțiile tradiționale centrate pe transmiterea de informații și evaluarea însușirii informațiilor transmise. Așa cum ne schimbăm îmbrăcăminte, încercăm să ne schimbăm și ideile, deoarece și ele au un termen de valabilitate.

Autoevaluarea, în urma modernizării curriculare, s-a bucurat de o reconsiderare, regăsindu-și locul în procesul instructiv sub titlul de **competență specifică de monitorizare și autoevaluare** care derivă din **competența de a învăța să înveți**. Complexul necesar de atitudini, abilități și cunoștințe îl găsim deja specificat în literatura de specialitate:

Atitudini

- Vrea să monitorizeze rezultatele în timpul procesului de învățare;
- Dorește să aprecieze periodic rezultatele muncii;
- Este deschis să valorifice constructiv greșelile și succesele;
- Este interesat de performanțele atinse.

Abilități

- Controlează realizarea pe etape a activității;
- Elaborează în mod individual indicatorii de performanță;
- Depistează greșeli comise și le înlătură;
- Reflectă asupra rezultatului învățării independente.

Cunoștințe

- Cunoaște etapele activității de învățare;
- Cunoaște din start indicatorii de performanță;
- Cunoaște criteriile de apreciere a rezultatelor. [3, 8]

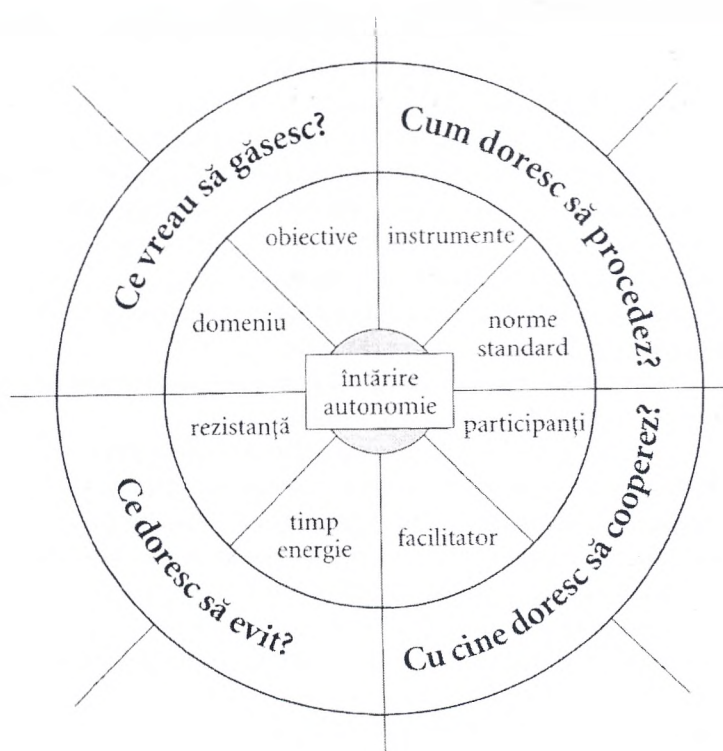
La formarea competenței de monitorizare și autoevaluare pot contribui tehnicile de autoevaluare Prin intermediul acestor tehnici, elevii apreciază mai bine potențialul și realizările lor, tinzând să devină tot mai obiectivi, estimând mai eficient obiectivele și posibilitățile proprii. Propunem câteva tehnici din cele mai puțin cunoscute publicului.

Roata

Procesul autoevaluării nu este liniar, ci circular. Procesul autoevaluării pune un cerc în mișcare și astfel cercul devine o roată. “Viața poate fi înțeleasă numai din trecut, însă viața e trăită înainte”. Acest principiu este simbolizat de roată: în rotire, momentele anterioare și posterioare caracterizează roata în mișcare.

Roata procesului autoevaluării promovează dezvoltarea domeniilor în jurul cărora se rotește. Roata în mișcare este caracterizată prin deplasări a căror energie provine: înapoi din reflecția și evaluarea experienței iar înainte din mobilizarea potențialului. Aceste considerente ne conving să utilizăm tehnica “Roata” cu unele adap-

tări la particularitățile de vârstă pentru a le crea elevilor o viziune de ansamblu asupra procesului de autoevaluare. Întrebările care stau la baza roții ghidează elevii în demersurile autoevaluative.

Semaforul

Priestly pentru implementarea strategiilor de inter-evaluare și autoevaluare în clasă a elaborat „semaforul” ca tehnică utilă pentru inter-evaluare și autoevaluare. Când folosesc „semaforul”, elevii indică gradul în care au înțeles: Roșu (nu înțeleg), Galben (înțeleg ceva), Verde (înțeleg tot).

Elevii formează apoi grupuri de învățare și recapitulare în funcție de nivelul de înțelegere (se pot grupa singuri). De exemplu, galbenii și verzi pot lucra împreună, în timp ce roșii lucrează cu profesorul.

Autoscopia

Denumirea tehnicii derivă din limba greacă, *skopos*, *skopia*, *skopein* însemnând, rând pe rând, *a examina*, *a observa*, *instrumente și tehnici de observație*. În psihologie, termenul a fost reținut cu înțelesul de „halucinație prin care poți crede că te vezi pe tine însuși”. Adaptată nevoilor didactice, *autoscopia* vine să-i ajute pe elevi să-și poată autoevalua, cu ajutorul colegilor sau personal, propriile lor evoluții, performanțe/competențe orale, iar profesorilor le sugerează la ce tip de activitate formativă din dispozitivul de sprijin ar trebui să se oprească mai mult după ce au fost observate, la elevi, anumite lacune în modul de exprimare, prezentare, expunere a unor subiecte specifice.

Într-o primă etapă, *autoscopia* nu solicită un material didactic auxiliar prea costisitor. Profesorul va repartiza diverse sarcini concrete de observare membrilor grupului, va propune altora, dintr-o tematică prestabilită, situațiile speciale în care elevii urmează să-și expună propriile lor puncte de vedere, iar ulterior va declanșa o discuție obiectivă și pertinentă pe baza observațiilor realizate, în profitul celor ce au evaluat. Se reglează astfel comportamentul elevilor și se ameliorează evident calitatea expozeului și a modalităților lui de prezentare.

Într-o etapă mai evoluată, se poate folosi o cameră video sau casetă audio cu ajutorul cărora prezentarea unui anumit subiect poate fi înregistrată, revăzută/ascultată, ori de câte ori este nevoie pentru a fi judecată și evaluată constructiv, iar prestația poate fi, astfel, evident ameliorată.

Avantajele tehnicii sunt:

- favorizează confruntarea între elevi și metodele sale de învățare;
- creează situații adecvate de prezentare și propune elevilor abordarea unor raporturi care să implice reinvestirea și aprofundarea altor tehnici de învățare productivă;

- determină trecerea normală spre „ceea ce nu a fost spus niciodată” concretizând o explicitare a regulilor de bază și a condițiilor optime de realizare a expozeului;
- sprijină conștientizarea obstacolelor ce urmează a fi depășite pentru efectuarea eficientă a unor sarcini de învățare/evaluare și a unor tehnici de însușire/cunoaștere personalizate;
- favorizează un dialog pedagogic organizat, îndrumat și condus de profesor și realizat în mod orientat de către elevii săi.

Ar fi bine să se pornească în abordarea acestei tehnici de învățare de la nevoile resimțite și exprimate de elevi. Profesorul va elabora deopotrivă o fișă de utilizare a materialului, va procura suporturile audio-vizuale necesare precum și o grilă de autoevaluare, în concordanță cu obiectivele prestabilite.

Fără a banaliza, probele pot fi simplificate până la un nivel minim din care fiecare ar putea extrage pentru sine cele mai negative concluzii, cu cele mai favorabile consecințe.

Participarea elevilor la aprecierea propriilor rezultate are efecte pozitive printre care amintim:

- învățătorul dobândește confirmarea aprecierilor sale;
- elevul exercită rolul de subiect al acțiunii pedagogice de participant la propria sa formare atât în instruire cât și în evaluarea performanțelor obținute;
- determină pe elev să înțeleagă eforturile necesare atingerii obiectivelor prestabilite;
- cultivă motivația lăuntrică și atitudinea pozitivă, responsabilă față de învățare.

Știind că la vârsta școlară mică opinia pozitivă sau negativă despre posibilitățile proprii este puternic influențată de evaluarea învățătorului, trebuie să avem permanent în vedere următorii factori:

- să evităm remarcarea continuă a unor elevi atunci când observăm că aceasta le stimulează formarea unei atitudini de superioritate, de supraevaluare;
- să stimulăm permanent elevii care își îndeplinesc sarcinile, chiar dacă ei nu se remarcă în mod deosebit;
- să evităm compararea repetată a rezultatelor deosebite ale unor elevi, cu insuccesele altora, dacă aceștia nu reușese să se autodepășească într-o perioadă limitată de timp;
- să acordăm elevilor anumite responsabilități în domenii care să permită afirmarea lor, atât din punct de vedere intelectual, cât și moral.

Autoevaluarea se impune a fi un obiectiv relevant al procesului de formare al elevilor. Cercetările întreprinse în acest sens ne-au condus la concluzii încurajatoare privind formarea la elevi a capacității de autoevaluare.

Bibliografie:

1. Bulat Stela, *Autoevaluarea – stimul al învățării* // Făclia, 25 februarie, 2006, p.3
2. Gherman Nicoleta-Veronica, *Educarea capacității de autoevaluare* // Tribuna învățămîntului nr.574, 22-28 ianuarie 2001, p.5
3. Selifos Lia, Goraș-Postică Viorica ș.a., *Competență-cheie: a învăța să înveți*, Ghid metodologic, Centrul Educațional Pro Didactica, Chișinău, 2010.
4. Țurlea Steluța, *Formă alternativă de evaluare* // Tribuna învățămîntului, nr. 580, 5-11 martie 2001, p. 3.